

OLIMPIADA DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE
ETAPĂ NAȚIONALĂ
2018

DISCIPLINA LOGICĂ, ARGUMENTARE ȘI COMUNICARE
BAREM DE NOTARE ȘI DE EVALUARE

SUBIECTUL I

(25 de puncte)

a. **5 puncte** - câte **0,50 puncte** pentru identificarea corectă a fiecărui termen din textul dat, după cum urmează:

A = „studenți de la specializarea transporturi navale”

B = „studenți de la specializarea transporturi aeriene”

C = „studenți de la specializarea transporturi rutiere”

D = „studenți de la specializarea transporturi feroviare”

E = „studenți care fac sport în timp liber”

F = „studenți care își petrec timpul liber citind”

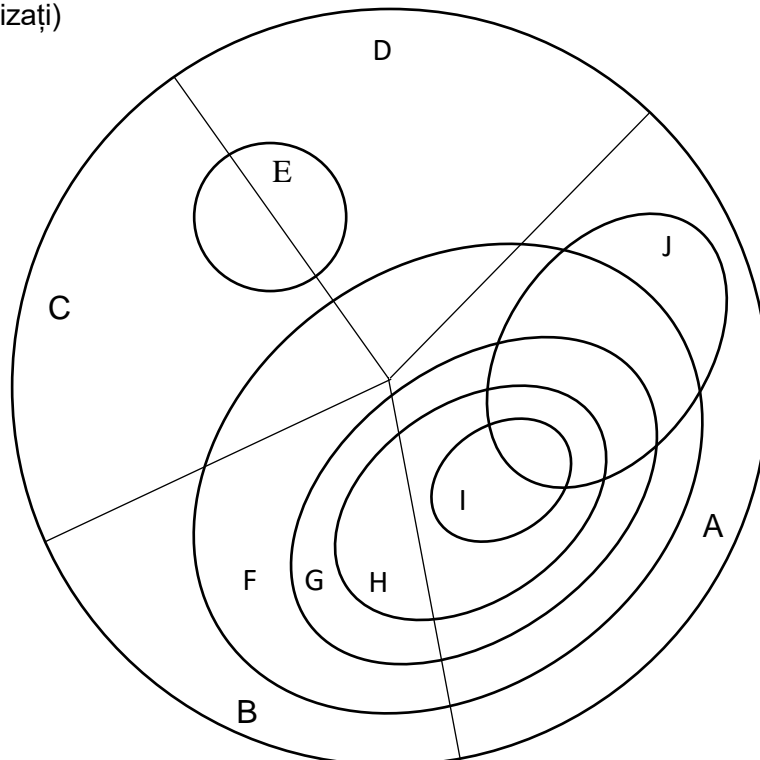
G = „studenți pasionați cărțile de călătorie”

H = „studenți pasionați de cărțile despre explorarea emisferei sudice”

I = „studenți pasionați de cărțile despre explorarea Antarcticii”

J = „studenți aflați în practică pe șantierul naval”

b. **10 puncte** - reprezentarea grafică corectă (se acordă punctaj numai pentru reprezentarea grafică integral corectă; se admite ca fiind corectă oricare reprezentare ce redă integral și corect raporturile dintre termenii precizați)

c. **5 puncte** - construirea soritului aristotelic solicitat, respectiv **3 puncte** pentru construirea sa în limbaj formal și **2 puncte** pentru construirea sa în limbaj natural.

De exemplu,

IaH Toți studenții pasionați de cărțile despre explorarea Antarcticii sunt pasionați de cărțile despre explorarea emisferei sudice.

HaG Toți studenții pasionați de cărțile despre explorarea emisferei sudice sunt pasionați de cărțile de călătorie.

GaF Toți studenții care sunt pasionați de cărțile de călătorie își petrec timpul liber citind.

FeE Nici unul dintre studenții care își petrec timpul liber citind nu fac sport în timpul liber.

IeE Nici unul dintre studenții pasionați de cărțile despre explorarea Antarcticii nu fac sport în timpul liber.

d. 5 puncte, după cum urmează:

construirea unui exemplu de definiție, realizat pentru termenul „student”, construit potrivit cerințelor

1 punct

câte 1 punct pentru precizarea explicită a fiecărei reguli încălcate și a modului în care trebuie modificată definiția construită pentru a respecta acea regulă

3x1 punct = 3 puncte

precizarea unui exemplu de definiție corectă din punct de vedere logic, în baza demersului anterior, pentru termenul de „student”

1 punct

SUBIECTUL II

(20 de puncte)

1. 5 puncte, după cum urmează:

a. Schema de inferență a eliminării universalei printr-un contraexemplu:

Supoziție: A

Constatare: B (exemplu care contrazice A)

Deductie: $B \rightarrow \sim A$

$\sim A$

3 puncte

b. Transcrierea argumentului în limbaj natural conform schemei de inferență:

Supoziție: Toate numerele prime sunt pare

Constatare: Se constată că există un număr prim care este par – numărul 2 (contraexemplu)

Deductie: Existența unui număr prim par contrazice supoziția

Așadar: Nu este adevărat că toate numerele prime sunt pare

2 puncte

Se punctează oricare altă modalitate de notare sau de rezolvare corectă a subiectului.

2. 15 puncte, după cum urmează:

a. Analiza argumentelor celor doi elevi:

Dacă vom nota cu S = acțiuni neplanificate; P = acțiuni ineficiente; $\bar{S}$ = acțiuni planificate; $\bar{P}$ = acțiuni eficiente, vom obține:

Elena: „Toate acțiunile neplanificate sunt ineficiente”: SaP

1 punct

„Unele acțiuni ineficiente sunt neplanificate”: PiS

1 punct

obversa $SaP : Se\bar{P}$; conversa $Se\bar{P} : \bar{P}eS$; inversa parțială $\bar{P}eS : PiS$

2 puncte

Elena raționează corect.

1 punct

Sorin: „Nicio acțiune neplanificată nu este ineficientă”: SeP

1 punct

„Unele acțiuni neplanificate sunt eficiente”: $Si\bar{P}$

1 punct

conversa $SeP : PeS$; contrapusa totală $PeS : \bar{S}o\bar{P}$; obversa $\bar{S}o\bar{P} : \bar{S}iP$

2 puncte

Sorin nu raționează corect.

1 punct

b. Verificarea supoziției că propoziția „Unele acțiuni ineficiente nu sunt neplanificate” poate fi derivată corect din propoziția „Unele acțiuni neplanificate nu sunt eficiente”:

„Unele acțiuni neplanificate nu sunt eficiente”: $So\bar{P}$

1 punct

„Unele acțiuni ineficiente nu sunt neplanificate”: PoS

1 punct

$So\bar{P} \xrightarrow{o} SiP \xrightarrow{cs} PiS \xrightarrow{o} Po\bar{S}$

2 puncte

Propoziția PoS nu poate fi derivată corect din propoziția $So\bar{P}$.

1 punct

Se acceptă oricare altă modalitate de notare în limbaj formal utilizată în cadrul disciplinei.

SUBIECTUL III

(21 de puncte)

a. 5 puncte, după cum urmează:

precizarea perechii de moduri silogistice: $oao-3$ (Bocardo) și $iai-3$ (Disamis)

2 puncte

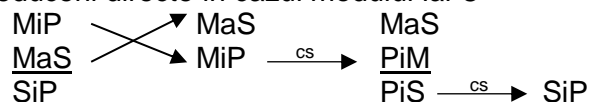
prezentarea explicită a demersului logic de identificare a modurilor silogistice

3 puncte

b. 6 puncte, după cum urmează:

aplicarea metodei reducerii directe în cazul modului $iai-3$

2 puncte

modul $iai-3$ (Disamis) este valid (se reduce la modul $aii-1$ (Darii), mod valid în figura I) 1 punct

aplicarea metodei reducerii indirecte în cazul modului *oao-3*

2 puncte

MoP ip.: MoP=1
MaS MaS=1
SoP SoP=0 → SaP = 1

SaP
MaS
MaP - modul *aaa-1* valid în figura I

MaP=0, deoarece MoP=1 (prin ipoteză),
dar MaS=1 (prin ipoteză), deci SaP=0
dacă SaP=0 → SoP=1

modul **oao-3 (Bocardo)** este valid

1 punct

c. câte **2 puncte** pentru verificarea validității fiecăruia dintre cele două moduri silogistice cu ajutorul diagramelor Venn 2x2 puncte = **4 puncte**

d. **6 puncte**, după cum urmează:

câte **2 puncte** pentru construirea fiecăruia dintre silogismele *iai-3* și *oao-3* în limbaj natural, astfel încât concluzia unuia să fie falsă, iar a celuilalt să fie adevărată 2x2 puncte = **4 puncte**
precizarea motivului care conduce la obținerea unei concluzii false într-un silogism valid **2 puncte**

SUBIECTUL IV

(24 de puncte)

a. De exemplu, fie următoarea notație:

p = Socrate a respins credința în zei

q = Socrate a fost vinovat

r = Socrate a corupt tineretul.

Raul: $[(\sim p \rightarrow \sim q) \& (\sim r \rightarrow \sim q) \& (\sim p \vee \sim r)] \rightarrow \sim q$

2 puncte

Adela: $\{[(\sim p \& \sim r) \vee q] \& (\sim p \& \sim r)\} \rightarrow \sim q$

2 puncte

Călin: $\{[(p \& r) \vee \sim q] \& \sim(p \& r)\} \rightarrow \sim q$

2 puncte

Alina: $\{[(\sim p \& \sim r) \rightarrow \sim q] \& \sim q\} \rightarrow (\sim p \& \sim r)$

2 puncte

Dorin: $\{[q \rightarrow (p \& r)] \& \sim q\} \rightarrow \sim(p \& r)$

2 puncte

Iulia: $[(q \rightarrow p) \& (q \rightarrow r) \& (\sim p \vee \sim r)] \rightarrow \sim q$

2 puncte

Se acceptă oricare altă notație în limbaj formal care redă corect tipul argumentelor valide/erorilor de argumentare.

b. argument valid – Raul raționează corect

1 punct

argument valid – Adela raționează corect

1 punct

argument valid – Călin raționează corect

1 punct

argument nevalid – Alina nu raționează corect

1 punct

argument nevalid – Dorin nu raționează corect

1 punct

argument valid – Iulia raționează corect

1 punct

c. argument valid cu trei premise numit „*dilemă constructivă simplă*”

1 punct

argument disjunctiv valid numit „*modus ponendo-tollens*” („*modul afirmativ-negativ*”)

1 punct

argument disjunctiv valid numit „*modus tollendo-ponens*” („*modul negativ-afirmativ*”)

1 punct

argument nevalid numit „*eroarea afirmării consecventului*”

1 punct

argument nevalid numit „*eroarea negării antecedentului*”

1 punct

argument valid cu trei premise numit „*dilemă distructivă simplă*”

1 punct

Se acordă 10 puncte din oficiu.